

AGRÁRMINISZTERIUM

KAP reform helyzete

Dr. Juhász Anikó

agárgazdaságért felelős helyettes államtitkár

Magyar Talajvédelmi Szövetség online workshopja
a NAK szaktanácsadói és falugazdászai részére

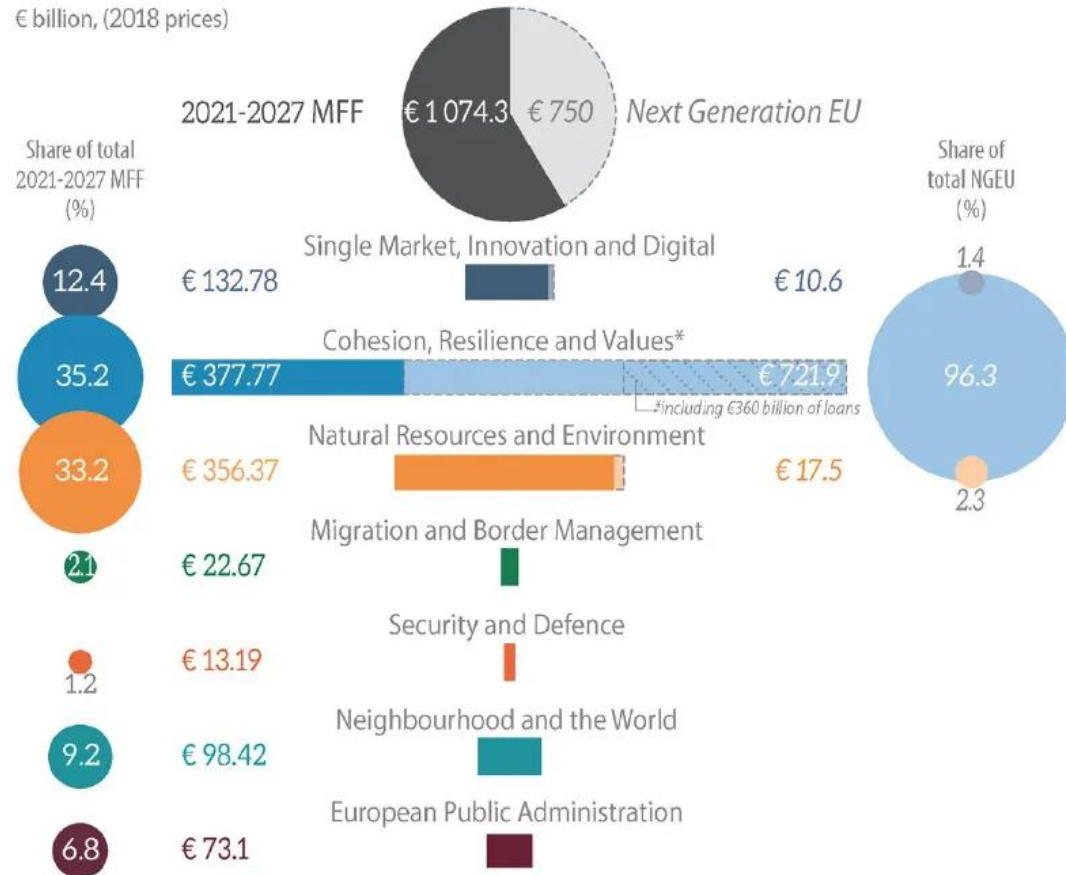
2020. november .11.

Milyen az MFF tárgyalási folyamata?

European Council figures for the MFF and NGEU

€ billion, (2018 prices)

Source: EPRS, based on data from the [European Council](#), 2020.

Miről?

- EU 7 éves költségvetéséről;
- A költségvetési fejezetek alapszabályairól;
- 3. fejezet tartalmazza a KAP költségvetését;
- + Next Generation EU;

Ki?

- Európai Tanács (tagállamok állam- és kormányfői): 2020. július 18-21.
- Európai Parlament egyetértése szükséges – 2020. november?
- (Bizottság előkészít)
- *+a saját forrás határozathoz nemzeti ratifikáció*

MFF KAP pénzügyi keretei Magyarország (2021-2027)

Ez az I. pilléres **közvetlen támogatások** esetében folyó áron **2,4% csökkenés**, míg a **vidékfejlesztési** II. pilléres források esetében **12,9% csökkenés**. Ugyanakkor NGEU forrással már csak 4%.

(millió EUR)	Folyó áron	2018-as áron
Közvetlen támogatások	8 702	7 734
Vidékfejlesztés	3 010	2 680
Vidékfejlesztés + NGEU	3 313	2 957
Teljes KAP	11 938	10 614
Teljes KAP + NGEU	12 241	10 892

(Az EP egyetértéséig nem tekinthető véglegesnek!)

Milyen a KAP tárgyalási folyamata?

2018.07.

Ez zárult le

2020.10.

2020.11.

Ez van hátra

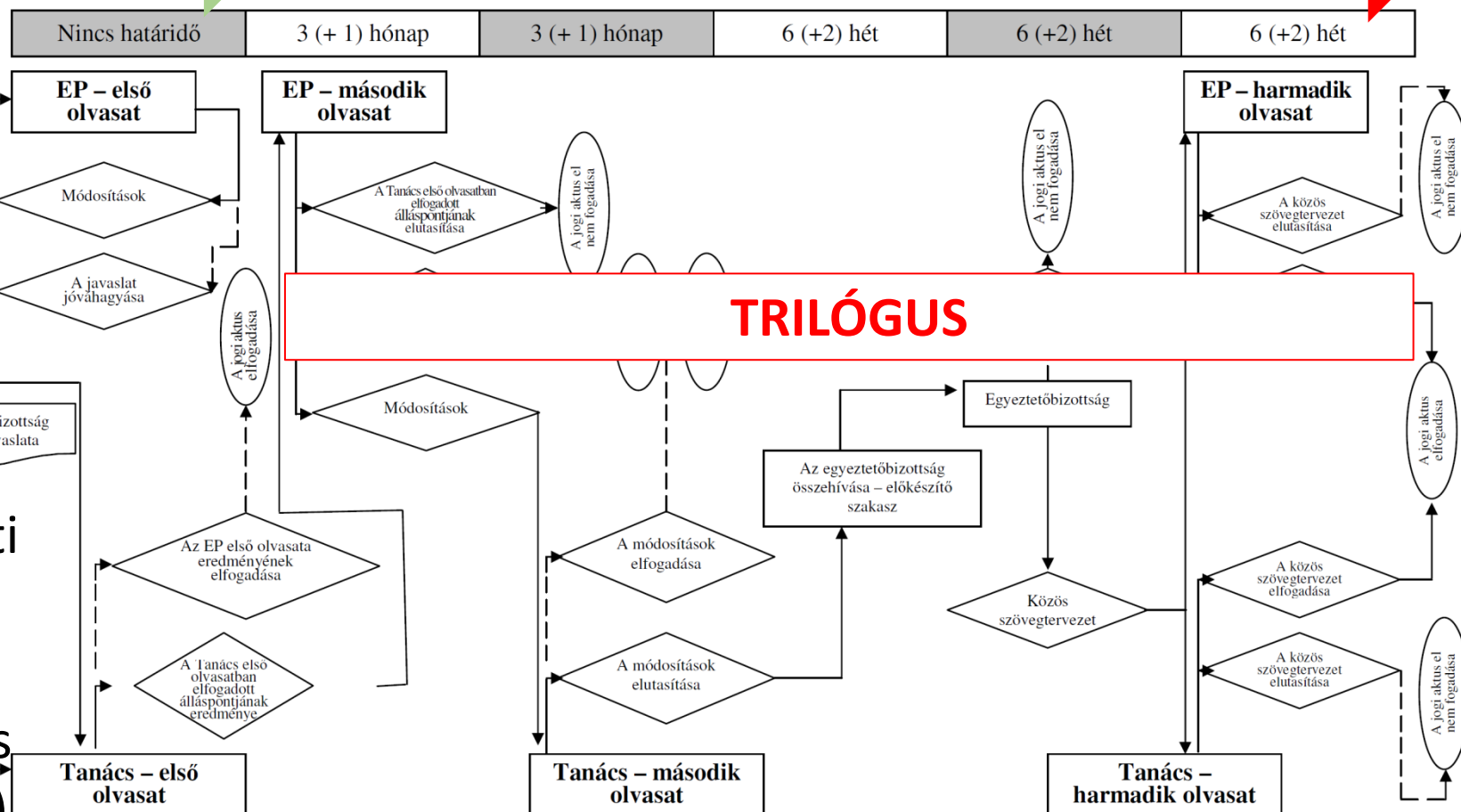
2021.?

Mit és mikor?

- 3 KAP rendeletet 2018 nyara óta
- Átmeneti évek rendelete 2019 ősze óta

Ki?

- Agrár Bizottság (**DG AGRI**)
- Mezőgazdasági és Halászati Tanács (**MHT - agrárminiszterek**)
- Európai Parlament agrár és környezeti bizottsága (**EPP**)

Trilógus a gyakorlatban (3 rendelet 4 hasábosa)

AGRÁRMINISZTERIUM

A KAP reform dosszié három rendelete:

- Stratégiai Terv rendelet,
- ún. Horizontális rendelet,
- ún. módosító rendelet (piacszabályozás).

+ Átmeneti rendelet

Az eredeti bizottsági rendelet javaslatban 35 pont volt, amely nem volt jó Magyarországnak. Ebből 9 maradt a luxemburgi MHT-ra, és ezekből a legfontosabbakat sikerült kitárgyalni. Azonban a másnap megszületett EPP álláspontban erős a visszalépés a 35 irányába.

PÉLDA	Bizottsági javaslat	EP álláspont	Tanácsi álláspont	Magyar álláspont
agro- ökológiai támogatás (eco-scheme) mértéke	nem javasolt konkrét költési arányt, a tanácsi álláspont elfogadásakor a magasabb ambíciószintet tükröző EP álláspont mellett foglalt állást	az I. pilléres boríték 30%-a	az I. pilléres boríték 20%-a	a tanácsi álláspontot a II. pilléres intézkedések beszámításának lehetősége miatt fogadtuk el

Mi van hátra a Trilógus után?

2021 folyamán (portugál majd szlovén elnökség a Tanácsban):

- Az ágazati alap jogi aktusok elfogadása;
- Az uniós végrehajtási jogszabályok várható elfogadása;

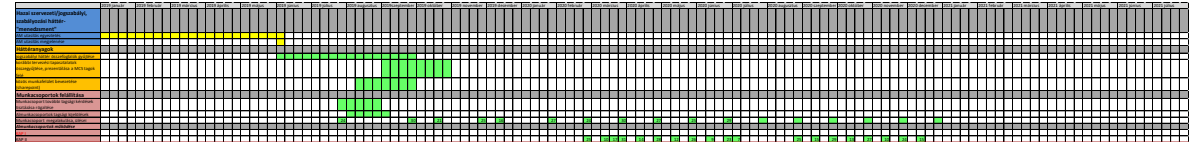
Legkésőbb 2021. december 31-ig:

- A tagállami KAP stratégiai tervek véglegesítése és hivatalos benyújtása;
- A KAP nemzeti jogszabályok elfogadása **2022 folyamán**;

ÚJ KAP indulása: 2023. január 1.

- 2021 és 2022 úgynevezett átmeneti évek a KAP szempontjából, szabályairól később

Tagállami tervezés „egyszerűsége”, a GANTT diagramunk

Két fontos társadalmasítási szakasz jön – NAK véleményt várunk!

- 1. Szükségletek fontossági sorrendjének meghatározása – 2020. december**
- 2. Intézkedések tartalmának véleményezése – 2021 tavasza**

Új KAP: Fenntarthatóság bizonyítása a jövőnk kulcsa

Közös Agrárpolitika (KAP) célkitűzései

- Méltányos jövedelem - Versenyképesség növelése - Kiegyenlített erőviszonyok az élelmiszerláncban
- Klímaváltozás elleni fellépés – Környezetvédelem - Tájkép és biodiverzitás megőrzése
- Generációs megújulás - Élhető vidéki területek - Élelmiszerrendszerek és egészségvédelem

Green Deal KAP kapcsolódása

- Farm2Fork stratégia – Biodiverzitás stratégia

KAP végrehajtásának keretei

- Jelentősen megemelt zöld ambíció szint
- Mérhető eredmény megfelelés helyett
- Modernizáció: tanácsadás, innováció és digitalizáció támogatás
- Jelenlegihez hasonló támogatási szint és kevesebb uniós szabály

Klímátüntetés

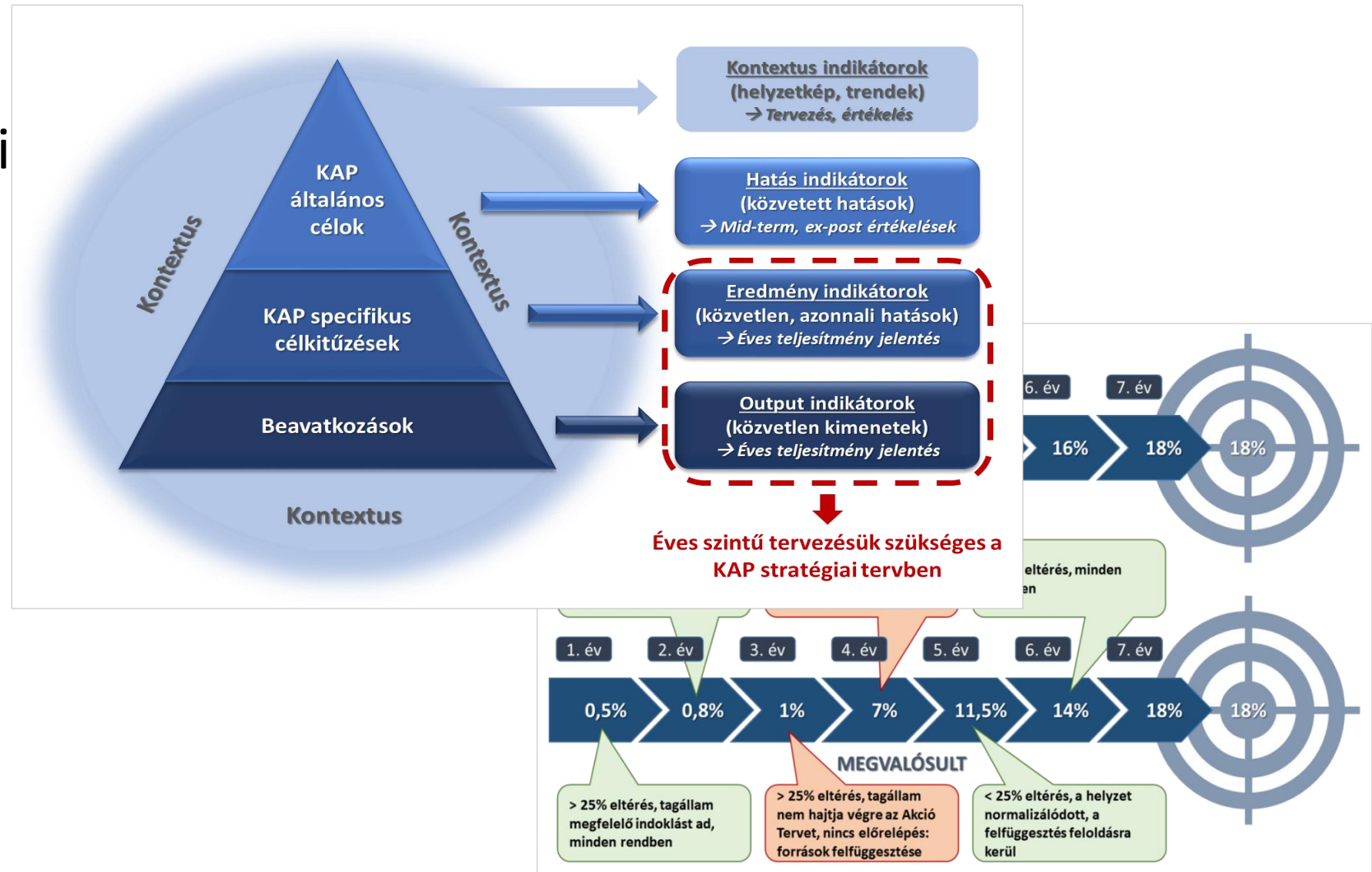

Gazdatüntetés

Új KAP: Támogatás mért teljesítményhez kötött

- Most is komoly indikátor és értékelési rendszer működik
- De 2023-tól az új KAP indulása után
- Minden korábbinál összetettebb monitoring kényszere lesz a tagállamnak
- Éves jelentéssel és pénzügyi következménnyel

(A bemutatott részletek a Tanács álláspontját tükrözik)

Új KAP: Zöld felépítménye

AGRÁRMINISZTERIUM

II. pillér: Klímavédelmi és környezeti intézkedések

I. pillér: Agro-ökológiai Alapprogram az I. pillérben

I. pillér: Új, megerősített feltételrendszer
(kiterjesztett kondicionalitás ~ jelenlegi SAPS + Zöldítés)

A gazdálkodók számára
önkéntes lehetőségek

A gazdálkodók
számára kötelező

(A bemutatott részletek a Tanács álláspontját tükrözik)

Új KAP I. pillér: Kiterjesztett kondicionalitás

- Meg kell felelni a gazdálkodási követelményeknek (**JFGK – 12**) és a földterület helyes mezőgazdasági és környezeti állapotára (**HMKÁ - 10**) vonatkozó feltételeknek;
- A zöldítés korábbi elemei közül az **állandó gyepterületek fenntartása** és az **ökológiai fókuszterületek kijelölése** beolvadnak az alapfeltételek közé;
- A korábbi 30%-tól eltérően az **összes közvetlen támogatás és területalapú vidékfejlesztési kifizetés előfeltételévé válna**;

Új elemek:

- Foszfátok diffúz szennyező források ellenőrzése,
- Vizes élőhelyek és tőzeglápok védelme.

(A bemutatott részletek a Tanács álláspontját tükrözik)

Új KAP I. pillér: Agro-ökológiai Alapprogram

„Eco-schemes” = Agro-ökológiai Alapprogram = Minimális kiadási arány: 20%

- Új, **AKG típusú** támogatás az I. pillérben; Tagállamnak kötelező, gazdálkodónak **önkéntes**;
- **Éves**, hektáronkénti (vagy állategység alapú), termeléstől elválasztott kifizetés;
- A minimum-követelményeken és a feltételelességi rendszeren **túlmutató**, az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatok alkalmazása;
- Az alaptámogatást **kiegészítő** kifizetés formájában **vagy** a felmerülő többletköltségek és jövedelem-kiesések **ellentételezéseként** teljesíthető;
- Az arány **elszámolásánál számos rugalmassági elem** került beépítésre:
 - A 20% a II. pillérből az I. pillérbe történt **átcsoportosítást megelőzően** meghatározott.
 - A **kiadási arány legfeljebb 50%-kal csökkenthető** a II. pilléres agrár-környezetgazdálkodási, a Natura 2000 és a zöld beruházások 30% feletti kifizetéseivel.
 - A **2023-as és 2024-es év ún. tanuló időszak** lenne, amelynek értelmében a jogcímen fel nem használt források átcsoportosíthatóak lennének más, termeléstől elválasztott közvetlen kifizetési jogcímekre.

(A bemutatott részletek a Tanács álláspontját tükrözik)

Új KAP I. pillér: Kisgazdaságok

- Rugalmasabban alakítható az egyszerűsített kistermelői támogatás;
- A kondicionalitás feltételeinek történő megfelelés mellett számos könnyítés, illetve mentesség került a szabályok közé:
 - **Egyszerűsített ellenőrzési rendszer** lehetősége a kistermelői támogatásban résztvevők számára és 5 hektáros birtokméretig minden kisgazdaságnak;
 - A **HMKÁ 8 (vetésforgó, terménydiverzifikáció) és 9 (nem termelő tájképi elemek minimális aránya)** teljesítése alól 10 hektáros birtokméretig mentesíthetőek;
 - **Helyszíni ellenőrzéstől való eltekintés lehetősége** termeléstől elválasztott támogatások esetében;
 - A **szankció alkalmazásától történő eltekintés**, amennyiben annak összege nem éri el a 250 eurót, valamint olyan esetekben, amikor a meg nem felelésnek nincs súlyos következménye az érintett sztenderd/célkitűzés elérése szempontjából;

(A bemutatott részletek a Tanács álláspontját tükrözik)

Új KAP II. pillér: Vidékfejlesztés

- **Valamennyi, jelenlegi intézkedés támogatható marad.**
- Az **öntözési beruházások** esetében biztosított a projekt szintű derogáció a víztest állapotának vizsgálata alól.
- Az EMVA **kikerül a CPR hatálya alól.**
- Az EMVA források 5%-át LEADER-re, **legalább 30%-át pedig környezetvédelmi célkitűzésekre** kellene fordítani.
- Megmaradhat a **vissza nem térítendő beruházási támogatások** túlsúlya.
- A **fiatal gazdáknak**, valamint induló vidéki vállalkozásoknak adható támogatás 100 ezer euróra emelkedik.
- Önkéntes marad a kockázatkezelés.
- A **biztosítékmentes előlegfizetési** lehetőséget a végrehajtási szabályok között lehet rendezni.

(A bemutatott részletek a Tanács álláspontját tükrözik)

Mi az Európa Parlament KAP reform álláspontja?

- Általánosságban elmondható, hogy a Tanács által sem kellő mértékben egyszerűsített eredeti javaslatot **az EP még részletesebbre formálná**, amely sok esetben a tagállami mozgásteret szűkíti vagy a tervezést nehezíti (pl. kötelező beavatkozások az I. Pillérben).
- Ezzel együtt **a módosítási javaslatok kevésbé mélyrehatóak**, mint a Tanácsban, így a kezdetektől hangoztatott, később pedig a többség által elismert **kockázatokat nem csökkentik**.
- A **környezet- és klímavédelem szempontjából ambiciózusabb**, ami egyúttal szükségszerűen áldozattal jár a versenyképesség és jövedelembiztonság oldalán.
- Nehezítő körülmény, hogy **az MFF-megállapodás semmilyen formában nem tükröződik** a parlamenti álláspontban.

KAP átmeneti rendelkezések (2021-2022)

- Az **Európai Bizottság 2019. október 31-én mutatta** be rendeletervezetet
- **Alapelv:** jelenlegi szabályok, de már az új MFF terhére
- Tartalmi elemeinek tárgyalása gyakorlatilag lezárult
- Megjelenése az MFF-megállapodás véglegesítését követően történhet meg
- Átmeneti időszak kezdete: **2021. január 1.**

Közvetlen támogatások:

- A SAPS rendszer és minden egyéb közvetlen támogatási jogcím változatlan formában
- Átmeneti nemzeti támogatás (ÁNT) 2020-as szinten tovább vihető, maximuma pedig nem csökken tovább az átmeneti időszakban;

Vidékfejlesztés:

- A többéves vidékfejlesztési programok: az AKG és az ökológiai gazdálkodási jogcím egyéves meghosszabbításáról született döntés;
- Bármely egyéb támogatási forma meghirdethető;

MFF hiányában mi történik az átmeneti években?

- **Nincs tapasztalat** az EU elfogadott MFF hiányában történő működéséről, emellett a szabályozás is hiányos;
- Új MFF hiányában az EP vélhetően a **2021-es uniós költségvetés elfogadását is elutasítaná**;
- Ebben az esetben az ún. **egy tizenkettedek rendszere** lépne működésbe: adott költségvetési előirányzat előző évi keretének havi bontású, azaz 1/12 részének rendelkezésre bocsátása/térítése (indokolt esetben akár 4/12); Ez a **termelők szintjén nem éreztetné hatását**;
- A KAP átmeneti rendelet előfeltétele az MFF elfogadása, ugyanakkor a **vidékfejlesztési és közvetlen támogatások kifizetése jogilag ezek hiányában is lehetséges 2021-ben**;

Legfontosabb üzenetek

- **A banki finanszírozás** (előfinanszírozás, fedezetként történő beszámítás) **szempontjából** a közvetlen termelői jövedelemtámogatások szerkezete várhatóan nem változik.
- A támogatási összegek alappillére 2020 után **a fenntarthatósági alap jövedelemtámogatás** lesz (felváltva a jelenlegi SAPS és zöldítés jogcímeit).
- **Erre** a mai rendszerhez hasonlóan **épülnek majd kötelező és választható elemek**: fiatal gazda-, termeléshez kötött-, kistermelői támogatás (+agrárökológiai alapprogram);
- Az **átmeneti nemzeti támogatások jövője az átmeneti időszak után is biztosított**, a nemzeti támogatási jogcímek pedig függetlenek a KAP reformjától. Megmaradnak a vissza nem térítendő **beruházási támogatási lehetőségek**.
- Megmarad a **válságalap** (intervenció és magántárolás is ebből).
- A kifizetések szerkezete tehát nem változik jelentősen, ugyanakkor **az igénybevételi és végrehajtási szabályok** várhatóan **bonyolultabbá válnak**. Az adminisztratív terhek növekedése azonban **elsősorban nem a termelők szintjén** jelentkezik majd.

Köszönöm a figyelmet!

AGRÁRMINISZTERIUM

Elérhetőség: aniko.juhasz@am.gov.hu